Lietas arhīva Nr. A42-00106-23/10
ECLI:LV:ADRJRIT:2023:0131.A420236021.3.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2023. gada 31. janvārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Ieva Dambe

rakstveida procesā, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību "ENERGOREMONTS RĪGA" pieteikumu, izskatīja administratīvo lietu par Valsts ieņēmumu dienesta 2021. gada 19. augusta lēmuma Nr. 33.17-6/22.8/8985 atzīšanu par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ENERGOREMONTS RĪGA" 2021. gada 9. martā, 14. aprīlī un 12. maijā vērsās Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – dienests) ar iesniegumiem atbalsta saņemšanai apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021. gada februāri, martu un aprīli (turpmāk – iesniegumi).

Ar dienesta Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvaldes Pirmās pievienotās vērtības nodokļa daļas Pirmās nodaļas vadītājas 2021. gada 29. jūnija lēmumiem Nr. 33.17-3/17.7.1/67967 un Nr. 33.17-3/17.7.1/67966 un dienesta Nodokļu pārvaldes Trešās datu ticamības novērtējuma daļas vadītājas 2021. gada 29. jūnija lēmumu Nr. 33.17-3/8.69/96971 (turpmāk visi kopā – sākotnējie lēmumi) atteikts piešķirt pieteicējai atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai, pamatojoties uz Ministru kabineta 2020. gada 10. novembra noteikumu Nr. 676 "Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai" (turpmāk – noteikumi) 16.2. apakšpunktu, jo pieteicēja jau 2019. gada 31. decembrī un atbalsta piešķiršanas brīdī uzskatāma par grūtībās nonākušu uzņēmumu atbilstoši Komisijas regulas Nr. 651/2014 (turpmāk – regula) 2. panta 18. punktā noteiktajai definīcijai.

Nepiekrītot sākotnējiem lēmumiem, pieteicēja tos apstrīdēja dienesta ģenerāldirektorei.

[2] Ar dienesta ģenerāldirektores pienākumu izpildītājas 2021. gada 19. augusta lēmumu Nr. 33.17-6/22.8/8985 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējie lēmumi atstāti negrozīti. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Vērtējot grūtībās nonākuša uzņēmuma pazīmes saskaņā ar regulas un Komisijas paziņojuma "Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai" nosacījumiem, ir jāiegūst informācija gan par atbalsta pretendentu, gan par tā saistītajiem uzņēmumiem, t. i., grūtībās nonākuša uzņēmuma statuss tiek noteikts gan uzņēmumam individuāli, gan tā saistīto uzņēmumu grupai kopumā.

Noteikumu un regulas izpratnē Lietuvas uzņēmums *UAB EERV*, SIA "LORN100", sabiedrība ar ierobežotu atbildību "KOMUNĀLCELTNIEKS", SIA "LORN150" un sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" ir pieteicējas saistītie uzņēmumi.

Tāpēc, vērtējot, vai pieteicēja noteikumu izpratnē ir klasificējama kā vidēja saimnieciskās darbības veicēja, kura jau 2019. gada 31. decembrī un atbalsta piešķiršanas brīdī uzskatāma par nonākušu grūtībās atbilstoši regulas 2. panta 18. punktā noteiktajai definīcijai, ir vērtējami gan pieteicējas atsevišķie dati, gan arī pieteicējas un tās saistīto uzņēmumu kopīgie dati.

[2.2] Pieteicējas reģistrētais pamatdarbības veids ir "Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība", bet sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" - "Būvniecības projektu izstrādāšana". Tas liecina, ka abi šie uzņēmumi strādā blakustirgos atbilstoši regulas 1. pielikuma 3. panta 3. punktā skaidrotajai definīcijai.

Tātad sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" ir uzskatāma par pieteicējas saistīto uzņēmumu un ir iekļaujama uzņēmumu grupā, kā arī tās dati ņemami vērā grūtībās nonākuša uzņēmuma statusa aprēķināšanai.

[2.3] Noteikumu 16. punktā ir definēti kritēriji, kuriem izpildoties, valsts atbalstu uzņēmumam nepiešķir. Tiesību akti neparedz ņemt vērā jebkādus citus apstākļus vai atkāpes no tajos noteiktā.

[2.4] Uz pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdi nav iespējams izvērtēt, vai uz 2020. gada 31. decembri pieteicējas un to saistīto uzņēmumu finanšu dati ir uzlabojušies, un vai saistīto uzņēmumu grupa nav uzskatāma kā grūtībās nonākusi, jo pieteicēja nav iesniegusi 2020. gada pārskatu.

[2.5] Ar pārsūdzēto lēmumu izlabotas sākotnējos lēmumos pieļautās pārrakstīšanās kļūdas.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirts atbalsts apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021. gada februāri, martu un aprīli. Pieteikums un pieteicējas papildu paskaidrojumi pamatoti ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" nevar uzskatīt par pieteicējas saistīto uzņēmumu, tāpēc tās finanšu rādītājus nevar ņemt

vērā, vērtējot, vai uz pieteicēju attiecas grūtībās nonākuša uzņēmuma statuss. Mazā un vidējā uzņēmuma statusa noteikšanā ir jāvērtē jebkura saistība starp uzņēmumiem. Taču gadījumā, ja šāda saistība pastāv fizisko personu dēļ, tad noteicošais faktors ir tirgus, kurā šie uzņēmumi darbojas. Uzņēmumi uzskatāmi par saistītiem tikai tad, ja tie darbojas tajā pašā tirgū vai blakus tirgos. Par blakustirgu uzskata produkta vai pakalpojuma tirgu, kas atrodas tieši augšup vai lejup no konkrētā tirgus.

[3.2] Saistība starp pieteicēju un sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" pastāv tikai ar fiziskas personas starpniecību. Proti, to vairākuma daļu īpašnieks (caur SIA "LORN100") ir fiziska persona – /pers. A/.

[3.3] Pieteicēja ir būvniecības uzņēmums, kura pamatdarbība ir būvdarbu veikšana. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" neveic aktīvu saimniecisko darbību un nav saistīta ar būvniecības tirgu vai tā blakustirgiem.

[3.4] Dienests nepareizi konstatējis sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" pamatdarbības veidu. No publiski pieejamās informācijas – sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" statūtiem un gada pārskatiem – secināms, ka tās pamatdarbības veids ir sava nekustamā īpašuma apsaimniekošana un attīstīšana. Sākot jau ar darbības uzsākšanu, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" gada pārskatos norādīts, ka tās pamatdarbība ir saistīta ar nekustamā īpašuma projektu attīstību.

[3.5] Pēc neatkarīgā sertificētā vērtētāja novērtējuma sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" nekustamo īpašumu tirgus vērtība būtiski atšķīrās no to grāmatvedības uzskaites vērtības, tāpēc sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" veica attiecīgas korekcijas grāmatvedības uzskaites vērtībā 2019. gada pārskatā. Pārskata gadā sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" ir veikusi divu zemes gabalu projektu minimālā apjomā izstrādi sadarbībā ar nolīgtu sertificētu arhitektu un saskaņošanu Saulkrastu novada būvvaldē. Tāpat tā ir veikusi teritorijas sakopšanas darbus un uzsākusi zemesgabalu tirdzniecību. Ir veikta tirgus analīze, kā arī apzināti potenciālie sadarbības partneri nekustamo īpašumu tirdzniecībai, ir saņemtas konsultācijas par tirgus cenu un pārdošanas starta cenu.

Tātad sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" grāmatvedībā uzskatītie zaudējumi nekādā veidā nav saistīti ar tās saimniecisko darbību un apgrozāmajiem līdzekļiem. Zaudējumi radušies tikai tāpēc, ka tai piederošiem īpašumiem ir veikts nekustamā īpašuma vērtības novērtējums. Minētais papildus pamato, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" nav saistīta ar pieteicēju un tās veikto būvniecības saimniecisko darbību, kas būtiski cietusi Covid-19 izraisītās krīzes rezultātā.

[3.6] 2020. gadā sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" ir uzsākusi zemesgabalu tirdzniecību. Ir atrasti vairāki potenciālie pircēji, sarunas turpinās. Neviens darījums nav noslēgts. 2021. gadā tā plāno turpināt ceļa izbūvi uz attīstāmajiem apbūves gabaliem, kā arī izvērtē iespējas izbūvēt pirmo *demo* māju. No minētās informācijas nepārprotami izriet, ka sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" pamatdarbība ir saistīta ar sava nekustamā īpašumu attīstīšanu, pēdējos gados tā ir veikusi aktīvākas darbības tai piederošo nekustamo īpašumu attīstīšanai (izstrādāti un saskaņoti būvvaldē divu zemesgabalu būvprojekti minimālā sastāvā, veikta teritorijas sakopšana), kā arī uzsākusi veikt darbības īpašumu pārdošanai.

Šāda sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" darbība atbilst NACE 2. redakcijas 68. koda darbības veidam "Operācijas ar nekustamo īpašumu" un tā apakšveidiem, kas nav uzskatāms par būvniecības tirgus blakus tirgu.

[3.7] Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" nekad nav veikusi tādu saimniecisko darbību kā būvniecības projektu izstrādāšana un nav guvusi ienākumus no būvniecības projektu izstrādāšanas.

Tās darbības veids ir savu nekustamo īpašumu pārvaldīšana un attīstīšana, kas redzams no tās deklarācijās norādītajiem darījumiem. Pieteicēja nebija pamanījusi, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" deklarējusi neatbilstošu darbības veidu, un dienests pieteicējai to norādīja tikai pārsūdzētajā lēmumā, tāpēc argumentāciju par sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" patieso darbības veidu pieteicēja var iesniegt tikai jau tiesā.

[3.8] Pieteicēja specializējas enerģētisko objektu celtniecībā un remontā. Būvniecības tirgus Latvijā netiek uzskatīts par vienu vienotu konkrēto tirgu. Tas iedalās dažādos segmentos, tai skaitā arī dažādu inženierbūvju būvniecības tirgū. Līdz ar to arī pieteicējas veiktā pamatdarbība – enerģētisko objektu būvniecība un remonts – ietilpst vienā no būvniecības tirgus segmentiem jeb konkrētajiem tirgiem – energobūvju būvniecības tirgū. Nekustamā īpašuma apsaimniekošana un attīstīšana nevar tikt uzskatīta par energobūvniecības tirgus blakustirgu.

[3.9] Valsts atbalsta nepiešķiršana tikai tāpēc, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" kādā brīdī ir kļūdaini norādījusi savu darbības veidu, būtu nesamērīga un prettiesiska valsts rīcība.

[4] Dienests rakstveida paskaidrojumos tiesai norādīja, ka pieteikums ir nepamatots, un lūdza to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētā lēmuma argumentāciju. Papildus norādīja turpmāk minēto.

[4.1] Likums paredz nodokļu maksātāja pienākumu iesniegt dienestam informāciju par iepriekšējā taksācijas gada pamatdarbības veidu, ja tas mainījies. Uzsākot saimniecisko darbību, informācija par pamatdarbības veidu iesniedzama mēneša laikā pēc saimnieciskās darbības reģistrācijas Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā vai dienestā. Tā kā sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" ir deklarējusi saimnieciskās pamatdarbības veidu "Būvniecības projektu izstrādāšana", nepastāv šaubas, ka tā ar pieteicēju darbojušās blakus tirgos, kā rezultātā tās ir atzīstamas par saistītajiem uzņēmumiem.

[4.2] To, vai attiecīgā sabiedrība darbojas vai nedarbojas tās deklarētajā pamatdarbības veidā, nevar noteikt no statūtiem, gada pārskatiem vai izziņas. Noprotams, ka minēto dienests attiecina arī uz pieteicējas iesniegtajām pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām par 2019. un 2020. gadu. Lai noteiktu, vai sabiedrība darbojas tās pamatdarbības veidā, ir jāvērtē tās veiktie darījumi, jāsalīdzina ar darījumu partneru norādīto, jāpārbauda atsevišķi grāmatvedībā esošie dokumenti, kā arī jāapseko sabiedrības saimnieciskās darbības veikšanas vieta, lai pārliecinātos par tās faktiskās saimnieciskās darbības veida atbilstību vai neatbilstību deklarētajam. Būtībā, lai noteiktu, ka sabiedrība nedarbojas tās deklarētajā pamatdarbības veidā, dienestam būtu jāveic tematiskā pārbaude.

[4.3] Turklāt pieteicējas sniegtā informācija par sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" faktisko saimnieciskās darbības veidu ir ne tikai pretrunīga, bet arī pirmšķietami varētu atbilst tās deklarētajam saimnieciskās darbības veidam – būvniecības projektu izstrādāšana –, jo pieteikumā pieteicēja norādījusi, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" nekad nav veikusi tādu saimniecisko darbību kā būvniecības projektu izstrādāšana, savukārt papildu paskaidrojumā tiesai norādījusi, ka tā ir veikusi divu zemes gabalu projektu minimālā apjomā izstrādi sadarbībā ar arhitektu un saskaņošanu būvvaldē.

[4.4] Ar pieteicējas prasību veikt papildu pārbaudi, lai dienests noskaidrotu sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" faktisko pamatdarbības veidu, būtībā pieteicēja lūdz tiesu atzīt, ka likumā noteikto nodokļa maksātāja pienākumu deklarēt tā pamatdarbības veidu var neievērot, jo nepieciešamības gadījumā dienestam būs pienākums to pārbaudīt.

[4.5] Dienests, izvērtējot Covid-19 krīzes skartā uzņēmuma iesniegumu atbalsta saņemšanai apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai, kas nav dienesta pamatdarbības uzdevums, nevar katrai sabiedrībai, kuras ieskatā, tā ir deklarējusi nepareizu pamatdarbības veidu, veikt tematisko pārbaudi. Šādas pārbaudes veikšana būtu ne tikai nesamērīga ar dienesta resursiem un iespējām to veikt, bet arī liegtu pārējiem nodokļu maksātājiem saņemt pienākošo pabalstu ātrā laikā.

[4.6] Pat ja sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" būtu deklarējusi pamatdarbības veidu – nekustamā īpašuma apsaimniekošana un

attīstīšana un nekustamā īpašuma projektu attīstība –, tad arī tas būtu atzīstams kā darbības veids, kas atrodas blakustirgos ar pieteicējas deklarēto darbības veidu – dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība. Proti, ja noris nekustamā īpašuma būvniecība, tad pēc būvdarbu pabeigšanas ir nepieciešama nekustamā īpašuma apsaimniekošana un attīstīšana.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmo un ceturto daļu pirmās instances tiesā administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā, izņemot, ja lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē lūdzis pieteicējs. Ņemot vērā, ka pieteicēja šādu lūgumu tiesai nav izteikusi, tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Izskatāmā lieta sākotnēji tika ierosināta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirts atbalsts apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai par 2021. gada februāri, martu un aprīli.

Taču spēkā esošais noteikumu 24. punkts noteic, ka lēmumu par atbalsta piešķiršanu pieņem līdz 2022. gada 30. jūnijam saskaņā ar Eiropas Komisijas 2020. gada 19. marta paziņojumu "Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā" (C(2020)1863) (turpmāk – Pagaidu regulējums).

Noteikumu 24. punkts tā sākotnējā redakcijā noteica, ka lēmumu pieņem līdz 2021. gada 30. jūnijam saskaņā ar Pagaidu regulējumu. Ministru kabineta noteikumu projekta "Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) norādīts, ka lēmums par atbalsta piešķiršanu šo noteikumu izpratnē tiek pieņemts saskaņā ar Komisijas paziņojumu līdz 2021. gada 30. jūnijam. Komisijas paziņojuma spēkā esamība nosaka, ka visiem lēmumiem par valsts atbalsta piešķiršanu ir jābūt pieņemtiem līdz 2021. gada 30. jūnijam, pretējā gadījumā to var uzskatīt par nelikumīgu valsts atbalstu. Vēlāk noteikumu 24. punktā izdarīti un stājušies spēkā grozījumi, pagarinot noteikto termiņu līdz 2022. gada 30. jūnijam, ņemot vērā Pagaidu regulējuma grozījumus un to, ka Eiropas Komisija pieņēmusi lēmumu par noteikumos paredzētā komercdarbības atbalsta saderību ar Eiropas Savienības iekšējo tirgu.

Līdz ar to, ņemot vērā noteikumu 24. punktā noteikto termiņu atbalsta piešķiršanai, kas ir beidzies, izskatāmajā lietā tiesa vairs nevar lemt par labvēlīga administratīvā akta izdošanu (sk., piemēram, *Administratīvās apgabaltiesas 2022. gada 23. septembra sprieduma lietā Nr. A420144821 7. punktu*). Tiesa šādos apstākļos var izvērtēt tikai pārsūdzētā lēmuma, ar kuru atteikta atbalsta piešķiršana, tiesiskumu.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184. panta otrās daļas 1. punktam prasījums par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku ir pieļaujams vienīgi tad, ja tiesas spriedums par administratīvā akta prettiesiskumu ir nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

Ņemot vērā minēto, pieteicēja iesniedza tiesā prasījuma precizējumu (*lietas 2. sējuma 22. lapa*), kurā norādīja, ka tiesvedības turpināšana tai nepieciešama abu minēto apsvērumu dēļ, proti, atlīdzinājuma pieprasīšanai un, lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos. Pieteicēja norādīja, ka precizē prasījumu, lūdzot atzīt pārsūdzēto lēmumu par prettiesisku.

Līdz ar to tiesai šajā lietā ir jāvērtē pārsūdzētā lēmuma tiesiskums.

[7] Lietā ir noskaidrojams, vai dienests pamatoti atteica piešķirt pieteicējai atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021. gada februāri, martu un aprīli.

[8] Noteikumi (šeit un turpmāk redakcijā, kas bija spēkā iesniegumu iesniegšanas laikā) nosaka kritērijus un kārtību granta piešķiršanai Covid-19 krīzes skartajiem nodokļu maksātājiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai, lai pārvarētu Covid-19 infekcijas otro izplatīšanās vilni.

Noteikumu 4.2.1. apakšpunkts noteic, ka atbalstu var saņemt tāds uzņēmums, kuram atbalsta perioda mēnesī apgrozījums ir krities vismaz par 20 %, salīdzinot ar vidējo apgrozījumu 2020. gada augustā, septembrī un oktobrī kopā, un atbalsta perioda mēnesī apgrozījums krities vismaz par 30 %, salīdzinot ar apgrozījumu 2019. vai 2020. gada atbilstošajā mēnesī.

Lietā nav strīda, ka pieteicēja atbilst noteikumu 4.2.1. apakšpunktā noteiktajam kritērijam atbalsta saņemšanai.

[9] Tomēr noteikumu 16.2. apakšpunkts noteic, ka atbalstu nepiešķir vidējam vai lielam uzņēmumam, kurš jau 2019. gada 31. decembrī un atbalsta piešķiršanas brīdī uzskatāms par nonākušu grūtībās atbilstoši regulas 2. panta 18. punktā noteiktajai definīcijai.

Saskaņā ar regulas 2. panta 2. punktu mazie un vidējie uzņēmumi ir uzņēmumi, kas atbilst I pielikumā noteiktajiem kritērijiem. Atbilstoši regulas I pielikuma 1. panta 1. teikumam par uzņēmumu uzskata jebkuru saimnieciskās darbības subjektu neatkarīgi no tā juridiskās formas. Saskaņā ar regulas I pielikuma 2. panta 1. punktu mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu kategorijā ietilpst uzņēmumi, kam ir mazāk nekā 250 darbinieku un kuru gada apgrozījums nepārsniedz 50 miljonus *euro* un/vai gada bilances kopsumma nepārsniedz 43 miljonus *euro*. Saskaņā ar minētā panta 2. punktu mazu uzņēmumu definē kā uzņēmumu, kurā ir nodarbināti mazāk nekā 50 darbinieku un kura gada apgrozījums un/vai gada bilances kopsumma nepārsniedz 10 miljonus *euro*. Atbilstoši I pielikuma 3. pantam darbinieku skaita un finanšu rādītāju aprēķinā tiek ņemti vērā arī saistītie uzņēmumi.

Lietā nav strīda, ka pieteicēja uzskatāma par vidējo uzņēmumu (sk. *lietas 1. sējuma 77. – 89. lapu*). Pieteicēja uzskatāma par vidējo uzņēmumu arī grupā (sk. *lietas 1. sējuma 200., 201. un 202. lapu*).

Atbilstoši regulas 2. panta 18. punktam grūtībās nonācis uzņēmums ir tāds uzņēmums, attiecībā uz kuru pastāv vismaz viena no šādām situācijām:

a) kapitālsabiedrības uzkrāto zaudējumu dēļ ir zudusi vairāk nekā puse no tās parakstītā kapitāla. Tā tas ir gadījumā, ja, uzkrātos zaudējumus atskaitot no rezervēm (un visām pārējām pozīcijām, kuras vispārpieņemts uzskatīt par daļu no sabiedrības pašu kapitāla), rodas negatīvs rezultāts, kas pārsniedz pusi no parakstītā kapitāla;

b) sabiedrības, kurā vismaz dažiem dalībniekiem ir neierobežota atbildība par sabiedrības parādsaistībām, uzkrāto zaudējumu dēļ ir zudusi vairāk nekā puse no kapitāla, kas uzrādīts sabiedrības grāmatvedības uzskaitē;

c) uzņēmumam tiek piemērota kolektīva maksātnespējas procedūra, vai tas atbilst savas valsts tiesību aktos noteiktiem kritērijiem, lai tam pēc kreditoru pieprasījuma piemērotu kolektīvu maksātnespējas procedūru;

d) uzņēmums ir saņēmis glābšanas atbalstu un vēl nav atmaksājis aizdevumu vai atsaucis garantiju vai ir saņēmis pārstrukturēšanas atbalstu un uz to joprojām attiecas pārstrukturēšanas plāns;

e) attiecībā uz uzņēmumu, kas nav mikro, mazais un vidējais uzņēmums, pēdējos divus gadus:

- uzņēmuma parādsaistību un pašu kapitāla bilances vērtību attiecība ir pārsniegusi 7,5;
- uzņēmuma procentu seguma attiecība, kas rēķināta pēc EBITDA, ir bijusi mazāka par 1,0.

Kā tas pamatoti norādīts pārsūdzētajā lēmumā, vērtējot grūtībās nonākuša uzņēmuma pazīmes, ir jāiegūst informācija gan par atbalsta pretendentu, gan par tā saistītajiem uzņēmumiem.

No lietas materiāliem izriet, ka dienests, veicot aprēķinus, nonācis pie secinājuma, ka pieteicēja grupā ar saistītajiem uzņēmumiem uz 2019. gada 31. decembri un atbalsta piešķiršanas brīdī uzskatāma par nonākušu grūtībās atbilstoši regulas 2. panta 18. punktā noteiktajai definīcijai (*lietas 1. sējuma 200. – 206.b lapa,* par grupu īpaši sk. *200.b, 201.b, 202.b lapu*). Dienests nav konkretizējis, kuram 18. punkta apakšpunktam atbilst pieteicējas situācija. Tomēr no pārsūdzētā lēmuma noprotams, ka runa ir par situāciju, kad uzņēmumam uzkrāto zaudējumu dēļ ir zudusi vairāk nekā puse no tās parakstītā kapitāla, kā tas noticis ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas".

No lietā esošā aprēķina par atbilstību grūtībās nonākuša uzņēmuma statusam (*lietas 1. sējuma 200.e, 204. un 204.b lapa*) redzams, ka sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" zaudējumi gan pēc formulas (*lietas 1. sējuma 200., 201. un 202. lapa*), gan arī pēc pašas pieteicējas iesniegtā sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" 2019. gada pārskata (*lietas 1. sējuma 44. – 53. lapa*) acīmredzami pārsniedz vairāk nekā pusi no parakstītā kapitāla. Tātad dienests ir pareizi konstatējis, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" atbilst grūtībās nonākuša uzņēmuma statusam. Pieteicēja dienesta veiktos aprēķinus nav apstrīdējusi, arī tiesa acīmredzamas kļūdas aprēķinu metodoloģijā nesaskata, iegūtais rezultāts atbilst publiski pieejamajiem, kā arī dienesta rīcībā esošajiem pārskatiem.

Turklāt no pieteicējas tiesā iesniegtā sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" 2020. gada pārskata arīdzan izriet, ka tās pārskata gada zaudējumi un iepriekšējo gadu (nesegtie) zaudējumi kopā sastāda gandrīz 4/5 daļas no parakstītā kapitāla (*lietas 1. sējuma 54. – 63. lapa*). Minētais sakrīt arī ar dienesta iegūtajiem datiem par sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" situāciju 2020. gadā (*lietas 1. sējuma 200.e lapa*). Tātad 2020. gadā sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" finanšu situācija bija vēl vairāk pasliktinājusies.

[10] Pieteicēja pieteikumā skaidrojusi, kāpēc izveidojušies sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" grāmatvedībā uzskatītie zaudējumi un ka tie nekādā veidā nav saistīti ar tās saimniecisko darbību un apgrozāmajiem līdzekļiem. Tomēr tiesa norāda, ka regulā nav atrunāti atsevišķi gadījumi, kad zaudējumi nebūtu jāņem vērā, vērtējot uzņēmuma atbilstību grūtībās nonākušā uzņēmuma statusam. Tāpēc uzkrāto zaudējumu rašanās iemeslam konkrētajā gadījumā nav nozīmes.

[11] Pieteicēja arī minējusi, ka sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" konkrētajā gadījumā nevarot uzskatīt par pieteicējas saistīto uzņēmumu un tās finanšu rādītāji neesot ņemami vērā, vērtējot uzņēmuma atbilstību grūtībās nonākuša uzņēmuma pazīmēm, jo sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" neveicot aktīvu saimniecisko darbību un neesot saistīta ar būvniecības tirgu, kas ir pieteicējas deklarētais pamatdarbības veids, vai tā blakustirgiem.

Vērtējot minēto, tiesa norāda, ka regulas I pielikuma 3. panta 3. punkts noteic, ka saistīti uzņēmumi ir uzņēmumi, kuru starpā pastāv kādas no šeit norādītajām attiecībām: a) uzņēmumam ir akcionāru vai dalībnieku balsstiesību vairākums citā uzņēmumā; b) uzņēmumam ir tiesības iecelt vai atlaist pārvaldes, vadības vai uzraudzības struktūras dalībnieku vairākumu citā uzņēmumā; c) uzņēmumam ir tiesības īstenot noteicošu ietekmi pār citu uzņēmumu saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar šo uzņēmumu, vai saskaņā ar tā dibināšanas līguma klauzulu vai statūtiem; d) uzņēmums, kas ir cita uzņēmuma akcionārs vai dalībnieks, vienpersoniski kontrolē akcionāru vai dalībnieku vairākuma balsstiesības minētajā uzņēmumā saskaņā ar vienošanos, kas panākta ar pārējiem uzņēmuma akcionāriem vai dalībniekiem. Uzņēmumi, kuriem kādas no pirmajā daļā aplūkotajām attiecībām pastāv ar viena vai vairāku citu uzņēmumu vai kāda no 2. punktā minētajiem ieguldītājiem starpniecību, arī ir uzskatāmi par saistītiem. Uzņēmumi, kuriem kādas no šīm attiecībām pastāv ar fiziskas personas vai kopīgi darbojošos fizisku personu grupas starpniecību, arī ir uzskatāmi par saistītiem uzņēmumiem, ja tie pilnībā vai daļēji darbojas tajā pašā konkrētajā tirgū vai blakustirgos. Par "blakustirgu" uzskata produkta vai pakalpojuma tirgu, kas atrodas tieši augšup vai lejup no konkrētā tirgus.

Saskaņā ar publiski pieejamo Uzņēmumu reģistra informāciju pieteicējas dalībnieki ir: SIA "LORN100" (85,96168 % daļas), /pers. B/ un /pers. C/. SIA "LORN100" ir sabiedrības ar ierobežotu atbildību "KOMUNĀLCELTNIEKS" un SIA "LORN150" dalībnieks (100 % daļu). SIA "LORN100" dalībnieks ir fiziska persona /pers. A/ (65 % daļas), kuram pieder 65 % daļas no sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas". Ievērojot, ka pieteicējas ar balsstiesību vairākumu dalībniekam SIA "LORN100" ir vai nu pilnīgas vai pārsvara balsstiesības citās iepriekš minētajās sabiedrībās, turklāt SIA "LORN100" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" dalībnieks ar balsu vairākumu ir fiziska persona /pers. A/, dienests pamatoti secināja, ka minētās komercsabiedrības ir saistītie uzņēmumi.

Turklāt minētos uzņēmumus, kā arī Lietuvas uzņēmumu *UAB EERV* kā pieteicējas saistītos uzņēmumus norādījusi arī pati pieteicēja savos iesniegumos atbalsta saņemšanai (*lietas 1. sējuma 78. – 79., 82. – 83., un 87. – 88. lapa*).

Līdz ar to, vērtējot atbilstību uzņēmuma kategorijai, kā arī grūtībās nonākuša uzņēmuma pazīmes, vērā jāņem ne tikai pašas pieteicējas, bet arī tās saistīto uzņēmumu, tostarp sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas", rādītāji.

Tiesa ņem vērā, ka iesniegumos arī pati pieteicēja cita starpā apliecinājusi, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" ir tās saistītā komercsabiedrība, vienlaikus norādot, ka tās saistīto personu grupa nav nonākusi finanšu grūtībās uz 2019. gada 31. decembri un uz atbalsta piešķiršanas brīdi. Tādēļ pieteicējas iebildums, ka sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" tomēr nevarētu uzskatīt par pieteicējas saistīto uzņēmumu, ir pretrunīgs.

No publiski pieejamās informācijas *Lursoft* datu bāzē tiesa konstatē, ka pieteicējas reģistrētais darbības veids ir "Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība" (NACE 2. red. kods 41.20) un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" – "Būvniecības projektu izstrādāšana" (NACE 2. red. kods 41.10) un "Sava nekustamā īpašuma pirkšana un pārdošana" (NACE 2. red. kods 68.10).

Tādējādi dienests pārsūdzētajā lēmumā pamatoti ir secinājis, ka, ņemot vērā iepriekš minēto pašu uzņēmumu deklarēto informāciju, pieteicēja un sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" darbojas blakustirgos atbilstoši regulas I pielikuma 3. panta 3. punktā skaidrotajai definīcijai.

Pieteicēja norādījusi, ka dienests ir nepareizi konstatējis sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" pamatdarbības veidu. Tas esot neatbilstoši deklarēts, ko pieteicēja iepriekš nebija pamanījusi, bet no statūtiem un gada pārskatiem esot redzams, ka sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" vienīgais darbības veids nemainīgi ir bijis – sava nekustamā īpašuma pārvaldīšana un attīstīšana.

Par minēto norādāms, ka pieteicējas norādītā iepriekš nepamanītā kļūda tomēr joprojām nav labota. Proti, ja arī šī kļūda pieteicējai un tās saistītajām personām atklājās tikai līdz ar pārsūdzēto lēmumu, kas pieņemts 2021. gada 19. augustā, tad nav saprotams, kāpēc sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" atbilstoši likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15. panta pirmās daļas 15. punktam uzreiz vai vismaz nākamajā gadā neiesniedza dienestā pareizu informāciju par savu pamatdarbības veidu, ja reiz tas neatbilst nodokļu administrācijai iepriekš sniegtajai informācijai. Minētās informācijas iesniegšana un precizēšana, izmantojot dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmu, ir katra nodokļu maksātāja pienākums, nevis tiesības vai rekomendācija. Ņemot vērā pieteicējas saistību ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" caur fizisku personu, tiesa pieņem, ka informācijai par nepareizi norādītu pamatdarbības veidu no pieteicējas jābūt tapušai zināmai arī sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas". Tamdēļ informācijas nelabošana neļauj vienozīmīgi secināt, ka sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" pamatdarbības veids tiešām būtu cits.

Vienlaikus, kaut arī dienests nav veicis sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" darbības izpēti, bet vienīgi balstījies uz tās deklarēto darbības veidu, kas tiesas ieskatā var būt pārāk formāla pieeja, tomēr tiesa atzīst, ka arī pieteicējas norādītais sabiedrības ar ierobežotu atbildību

"Lilastes Kāpas" darbības veids, ko apliecinot pieteicējas iesniegtās deklarācijas (*lietas 1. sējuma 248. – 255. lapa*), konkrētajā situācijā tiesas ieskatā joprojām liecina par to, ka pieteicēja un sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" tomēr ir uzskatāmas par saistītiem blakustirgos darbojošiem uzņēmumiem.

Proti, saskaņā ar Eiropas Komisijas izveidoto lietotāja rokasgrāmatu par mazo un vidējo uzņēmumu definīcijas piemērošanu blakustirgi jeb cieši saistīti blakus esoši tirgi ir tirgi, kuros produkti vai pakalpojumi papildina cits citu vai pieder tādam produktu klāstam, ko parasti iegādājas viena un tā pati klientūra vienādai galaizmantošanai. Ir jāņem vērā arī vertikālās attiecības vērtību ķēdē. Konkrētajā tirgū ietilpst "visas preces un/vai pakalpojumi, ko patērētājs uzskata par savstarpēji aizstājamiem vai aizvietojamiem to īpašību, cenas un tiem paredzētā izmantojuma dēļ". Nozīme var būt arī apsvērumiem saistībā ar piegādi, un piemērošanas rezultāts ir atkarīgs no izskatāmā konkurences jautājuma būtības. Tāpēc katrs gadījums ir jāpārskata, ņemot vērā tā apstākļus un konkrēto kontekstu (sk. *rokasgrāmatas 34. lapu*, pieejama: *https://op.europa.eu/lv/publication-detail/-/publication/79c0ce87-f4dc-11e6-8a35-01aa75ed71a1*, aplūkots 2023. gada 31. janvārī).

Tiesas ieskatā pieteicējas darbības joma un sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" piederošie aktīvi – zemes gabali – ir vērtējami kā tādi, kas saskaņā ar iepriekš minēto skaidrojumu papildina viens otru un ko viennozīmīgi iegādājas viena un tā pati klientūra. Proti, sākumā tiek iegādāta zeme, uz kuras vēlāk tiek veikta būvniecība. Turklāt, arī ņemot vērā sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" īpašumā esošo zemes gabalu atrašanos dabā – netālu no jūras – un informāciju, kas izriet no tās statūtiem (sava īpašuma pārdošana), ir skaidrs, ka šie zemes gabali ir paredzēti tālākpārdošanai ar vai bez iepriekšējas apbūves. Tomēr galarezultāts ir viens – apbūvēts zemesgabals.

Turklāt pieteicējas sadarbība ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas" un citiem saistītajiem uzņēmumiem, ko pieteicēja ir norādījusi iesniegumos atbalsta saņemšanai, nav raksturojama kā nejaušība vai vienkārša sakritība. Neatkarīgi no tā, ka pieteicēja darbojas būvniecības jomā, tai ir nepieciešami resursi, lai veiktu saimniecisko darbību. Ar resursiem šajā gadījumā tiesa domā zemi kā būvniecības "pamatu". Un šādi resursi ir tostarp sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Lilastes Kāpas".

Konkrētajā gadījumā izšķiroša nozīme nav piešķirama tam, ka pieteicējas ierastais tirgus ir energobūvju būvniecība. Arī energobūvju būvniecība var būt nepieciešama nekustamo īpašumu attīstīšanas ietvaros, gatavojot tos pārdošanai. Turklāt pati pieteicēja deklarējusi, ka tās pamatdarbība ir "Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība". Arī pieteicējas mājas lapā norādīts, ka pieteicēja specializējas enerģētisko objektu celtniecībā un remontā, vienlaikus iesaistoties arī civilajā būvniecībā (*https://www.err.lv/par-mums/par-mums/*, aplūkots 2023. gada 31. janvārī). Pieteicējas mājas lapā pie tās sniegtajiem pakalpojumiem cita starpā norādīta arī būvniecība, kuras ietvarā pieteicēja piedāvā rūpniecisko ēku un būvju, sabiedrisko ēku, hidrotehnisko būvju, ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu būvniecību un remontu, citus specializētos būvdarbus, kā arī projektēšanas darbus (*https://www.err.lv/category/pakalpojumi/* un *https://www.err.lv/pakalpojumi/buvnieciba/*, aplūkots 2023. gada 31. janvārī). Tādējādi pieteicēja ne tikai dienestam deklarētajos tās darbības veidos, bet arī publiski sabiedrībai un tās klientiem faktiski piedāvā dažādu veidu un jomu būvniecības darbus, nevis tikai energobūvju būvniecību. Tas, ka pieteicēja parasti vai lielākoties darbojas šaurākā jomā, nenozīmē, ka tāpēc tā nebūtu saistīta ar būvniecību un ka šie tirgi tāpat nebūtu saistīti.

[12] Ņemot vērā visu iepriekš konstatēto un secināto, izvērtējusi lietas apstākļus, lietā esošos pierādījumus un lietas dalībnieku rakstveida paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka dienests pamatoti atteica piešķirt pieteicējai atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021. gada februāri, martu un aprīli, jo pieteicēja tās saistīto uzņēmumu grupā jau 2019. gada 31. decembrī un atbalsta piešķiršanas brīdī bija uzskatāma par nonākušu grūtībās atbilstoši regulas 2. panta 18. punktā noteiktajai definīcijai.

Līdz ar to tiesa atzīst pārsūdzēto lēmumu par pamatotu un tiesisku, bet pieteikumu par nepamatotu un tādēļ noraidāmu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251. pantu un 289. – 291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību "ENERGOREMONTS RĪGA" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2021. gada 19. augusta lēmuma Nr. 33.17-6/22.8/8985 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I. Dambe